

OCCUPATIONAL QUALIFICATION STANDARD

EOD2 technician, level 4

Occupational title	Level of Estonian Qualifications Framework (EstQF)
EOD2 technician, level 4	4

Part A DESCRIPTION OF WORK

A.1 Description of work

Demineerija kutsealal on demineerija EOD1, demineerija EOD2, demineerija EOD3, pommitehnik EOD4 ja demineerimisinstruktori kutsed. Demineerimiskeskuse töökoolituse korraldamisel ja koolitusteemade koostamisel lähtutakse rahvusvahelistest EOD (Explosive Ordnance Disposal) koolituspõhimõtetest ja ohutusreeglistikust; sellest tulenevalt on kutse nimetuses ka akronüüm EOD.

Demineerija EOD1 töö on abistada plahvatusohtliku lahingumoonu tuvastamisel ja leiukohal uuringul tuvastatud plahvatusohtliku lahingumoonu hävitamisel.

Demineerija EOD2 töö on abistada leitud esemete ohutustaseme hindamisel ja määramisel, ohutult eset liigutada ja transportida üht või mitut eset.

Demineerija EOD3 töö on tuvastada plahvatusohtlikku lahingumoonu ning hinnata leitud esemete ohutustaset, teha ohutustamise protseduure ja hävitada igasugust lahingumoonu.

Pommitehnik EOD4 on spetsialist, kes on treenitud ja kvalifitseeritud hävitama esemeid, mis nõuavad eritehnikaid ja oskusi, eeskätt lõhkeseadeldiste ja teiste improviseeritud lõhkematerjalide käitlemiseks (nt vedelikud raketimootorites, vaesestatud uraaniga (Depleted Uranium) täidetud lahingumoon jne).

Demineerimisinstruktor on spetsialist, kes on läbinud etapiliselt kõik demineerimise kvalifikatsioonikursused ja omandanud vastava kompetentsuse. Demineerimisinstruktori töö on juhendamine, demineerimisandmete analüüs ja teadmiste edasiandmine.

Demineerija EOD2 eesmärk on abistada kõrgema tasemega demineerijat pommiohu, lahingumoonoahu ja plahvatusohtu tõrjumisega seotud tegevustel maismaal ja siseveekogudel. Ta töötab üldjuhul kõrgema tasemega demineerija juhendamisel, kuid lihtsamaid (korduva) tööülesandeid täidab iseseisvalt.

Demineerija EOD2 töötab meeskonnas ning tema töö eeldab suhtlemist kolleegide ja ameti- ning eraisikutega.

A.2 Tasks

A.2.1 Töö planeerimine ja korraldamine.

A.2.2 Lõhketööde tegemine.

A.2.3 Pommiohu tõrjumine.

A.2.4 Lahingumoonoahu tõrjumine.

A.2.5 Plahvatusohtu tõrjumine.

Elective areas of work

A.2.6 Pommikoera kasutamine EOD1.

A.2.7 Pommikoera kasutamine EOD3.

A.2.8 Pommikoera kasutamise instruktor.

A.3 Work environment and specific nature of work

Demineerija töötab kõrgendatud ohuga töökeskkonnas. Tema töökeskkonda mõjutavad füüsilised, keemilised, füsioloogilised ja psühholoogilised tegurid. Töö toimub nii väli- kui sisetingimustes ja nõuab aeg-ajalt füüsilist pingutust. Töötaja peab olema teadlik töötamisel esinevatest tervise- ja keskkonnariskidest. Töö on vaimselt

ja emotsionaalselt pingeline, eeldab töötamist ka öösi, puhkepäevadel ja riigipühadel. Peamised ohud on plahvatustest ja kemikaalidest tulenevad vigastused, haigestumised ja töötraumad, võimalikud on mitmesugused bioloogiliste, keemiliste ning füüsiliste ja füüsikaliste faktorite tekitatud tervisekahjustused. Töötamisel on oluline täita tööohutuseeskirju ja kasutada isikukaitsevahendeid. Pommikontrolli kasutamine eeldab demineerijalt head füüsilist vormi.

A.4 Tools

Demineerija peamised töövahendid on kaitseriietus ja kaitsevahendid, lõhkematerjal, veekahur, erilaengud, metallidetektorid, pommirobot, GPS-seadmed, sideseadmed, röntgeniapparaat, foto- ja videokaamera, vaatlustehnilised abivahendid, pommikonteiner, tugitehnika ja -varustus (paat, ekskavaator, ATV jms).

A.5 Personal qualities required for work: abilities and characteristics

Demineerija kutsealal töötamisel on soovitatavad järgmised isiksuseomadused, võimed ja oskused:

- lojaalsus Eesti Vabariigile, ausus, pühendumus ja seaduskuulekus;
- otsustus-, vastutus- ja eneseregulatsioonivõime, sealhulgas võime stabiilselt ja tulemuslikult töötada ka pingeolukorras ning oskus teha meeskonnatööd;
- tolerantsus, sihikindlus, avatus ja loovus ning hea suhtlemisoskus.

A.6 Professional preparation

Üldjuhul on demineerija EOD2-I keskharidus, läbitud demineerija koolituskavas nõutud koolitused ja töökohal omandatud kutseoskused. Demineerija EOD2 on demineerija EOD1-na töötanud vähemalt 2 aastat.

A.7 Most common occupational titles

Demineerija.

A.8 Regulations governing profession

Demineerimise valdkonnas töötamine on reguleeritud Eesti Vabariigis kehtivate seaduste (avaliku teenistuse seadus, päästeseadus, päästeteenistuse seadus jm), määruste ja muude õigusaktide ning IMAS-standardi (International Mine Action Standard) nõuetega.

Part B COMPETENCY REQUIREMENTS

B.1 Structure of occupation

Demineerija EOD2 kutse koosneb viiest kohustuslikust ja kolmest valitavast kompetentsist.

Selle kutse taotlemisel on nõutav kohustuslike kompetentside B.2.1 - B.2.5 ja B.2.9 (lääviv kompetents) tõendamine.

Valitavatest kompetentsidest (B.2.6 – B.2.8) on võimalik valida vastava taseme kompetents pommikoera kasutamise tegevusalal. Märges valitava kompetentsi tõendamise kohta kantakse kutsetunnistusele.

B.2 Competences

MANDATORY COMPETENCES

B.2.1 Töö planeerimine ja korraldamine

EstQF Level 4

Tegevusnäitajad:

1) kasutab individuaalseid kaitsevahendeid (killuvest, kiiver jm) vastavalt demineerimistöde ohutusjuhendile; seab meeskonna jaoks töökorda demineerimisülesandel kasutatava varustuse sõltuvalt demineerimisoperatsioonist ja vastavalt demineerimistöde juhi korraldusele; kasutab valmis pandud varustust madalamas ohukategoorias;

2) valmistab ette varustuse ennetus- ja teavitustööks vastavalt kõrgema astme demineerija korraldustele ning aitab läbi viia teavitus- ja ennetustööd vastavalt korraldustele.

Hindamismeetod (id): praktiline töö, test.

B.2.2 Lõhketööde tegemine	EstQF Level 4
Tegevusnäitajad: 1) abistab lõhkamiskohas demineerimistööde juhti lõhketööde ettevalmistamisel ja ohuala piiramisel vastavalt demineerimistööde juhi korraldustele, arvestades demineerimistööde ohutusjuhendit. Valmistab ette lõhkamisvahendid ja -laengud, valmistab süütlid(d), kasutades isikukaitsevahendeid (killuvest, kiiver jm) ja arvestades demineerimistööde ohutusjuhendit; 2) abistab pommiohu tõrjumiseks tehtavate lõhketööde tegemisel; abistab vajamineva varustuse ettevalmistamisel vastavalt demineerimisjuhi korraldustele; abistab politseid ja päästjaid ohuala piiramisel vastavalt demineerimisjuhi korraldustele; julgustab vahetult pommiohu tõrjumisega tegelevat demineerijat ja abistab või vajadusel valmistab ise ette laenguid; hooldab pärast sündmust varustust vastavalt selle eripärale ja varustusele esitatud nõuetele; 3) abistab lõhkamiskohas demineerimistööde juhti lahingumoonaohtu tõrjumisega seotud lõhketööde tegemisel; abistab vastavalt demineerimisjuhi korraldustele vajamineva varustuse ettevalmistamist; tagab ohuala puutumatuse, piirates selle vastavalt demineerimistööde juhi korraldustele, arvestades demineerimistööde ohutusjuhendit ja kasutades isikukaitsevahendeid (killuvest, kiiver jm); abistab demineerimistööde juhti laengute ettevalmistamisel või valmistab neid vastavalt demineerimistööde juhi korraldustele ise ette; hooldab pärast sündmust varustust vastavalt selle eripärale ja esitatud nõuetele; osaleb lõhkamiskoha järelkontrollis vastavalt ohutusjuhendile, vältimaks plahvatusohtlike jääkide olemasolu.	
Teadmised: 1) plahvatuste tüübid ja parameetrid; 2) plahvatuse mõju inimestele, rajatistele ja keskkonnale; 3) plahvatuse ohutu kauguse määramine; 4) plahvatuse mõju vähendamise moodused, kaitsemeetmed; 5) signaalid lõhketöödel.	
Hindamismeetod (id): praktiline töö, test.	
B.2.3 Pommiohu tõrjumine	EstQF Level 4
Tegevusnäitajad: 1) valmistab pommiohu tuvastamise varustuse ette vastavalt demineerimistööde juhi korraldustele; vajadusel kontrollib objekti vastavalt demineerimistööde juhi korraldustele; 2) valmistab pommiohu tuvastamise ja likvideerimise varustuse ette vastavalt demineerimistööde juhi korraldustele; kasutab isikukaitsevahendeid (killuvest ja kiiver); 3) valmistab vastavalt demineerimistööde juhi korraldustele ette pommitehniliseks kontrolliks vajamineva varustuse; vajadusel kontrollib vastavalt demineerimistööde juhi korraldustele objekti; kasutab isikukaitsevahendeid (vähemalt killuvest) vastavalt pommitehnilise kontrolli eripärale; 4) valmistab ette varustuse vastavalt demineerimistööde juhi korraldustele; kontrollib sekundaarseid ohte vastavalt demineerimistööde juhi korraldustele; kasutab vastavalt sekundaarsete ohtude iseloomule kaitsevarustust.	
Teadmised: 1) individuaalsete kaitsevahendite kaitsevõime; 2) vaatlustehnilised abivahendid ja nende kasutamine.	
Hindamismeetod (id): praktiline töö, test.	
B.2.4 Lahingumoonaohtu tõrjumine	EstQF Level 4
Tegevusnäitajad: 1) käitleb tööks kasutatavat ja demineerimisväljakutsetelt leitud enamlevinud lõhkamata laske- ja lahingumoonaohtu vastavalt kehtivatele seadustele; identifitseerib demineerimisväljakutsetelt leitud enamlevinud lõhkamata laske- ja lahingumoonaohtu kõrgema taseme demineerija juhendamisel, abistab teda selle hävitamisel; 2) abistab kõrgema taseme demineerijat demineerimistöödeks ettenähtud abi- ja erivahendite ettevalmistamisel; teeb leitud lahingumoonaohtu või selle otsimisega seotud esmatoimingud vastavalt kehtivatele seadustele; kasutab demineerimistöödel isikukaitsevahendeid; 3) abistab kõrgema taseme demineerijat miinivälja, endise lahinguvälja või polügooni ja selle ümbruse märgistamisel vastavalt IMAS-standarditele (International Mine Action Standards); puhastab ala taimestikust, torgib läbi maapinna ning kaevab välja miinid ja lõhkemata lõhkekehaid; otsib ja lokaliseerib lõkstraate, kasutades selleks ettenähtud abivahendeid; teeb abitöid miiniväljal väljaspool ohuala vastavalt kõrgema taseme demineerija korraldustele; kasutab isikukaitsevahendeid vastavalt IMAS-standarditele; kasutab miiniväljal töötades metallidetektorit ja pommiohtsijat.	

Teadmised: 1) laske- ja lahingumoon liigid ja ehitus; 2) lõhkelaengute liigid, paigaldamine; 3) miiniväljade paigaldamise meetodid ja miiniväljade liigid; 4) demineerimisgrupi taktika lahingumoon otsimisel.	
Hindamismeetod (id): praktiline töö, test.	
B.2.5 Plahvatusohu tõrjumine	EstQF Level 4
Tegevusnäitajad: 1) abistab lõhkamiskohas demineerimistööde juhti lahingumoonahju tõrjumisega seotud tööde tegemisel; abistab vastavalt demineerimisjuhi korraldustele vajamineva varustuse ettevalmistamist; tagab ohuala puutumatuse, piirates selle vastavalt demineerimistööde juhi korraldustele, arvestades demineerimistööde ohutusjuhendit ja kasutades isikukaitsevahendeid (killuvest, kiiver jm); identifitseerib vajaduse korral leitud lahingumoon ja kontrollib leiukoha vahetut ümbrust; hooldab pärast sündmust varustust vastavalt selle eripärale ja esitatud nõuetele.	
Teadmised: 1) plahvatuste tüübid ja parameetrid.	
Hindamismeetod (id): praktiline töö, test.	

OPTIONAL COMPETENCES

Valitavatest kompetentsidest (B.2.6 – B.2.8) on võimalik valida vastava taseme kompetents pommikoera kasutamise tegevusalal. Märges valitava kompetentsi tõendamise kohta kantakse kutsetunnistusele.

B.2.6 Pommikoera kasutamine EOD1	EstQF Level 4
Tegevusnäitajad: 1) vastavalt kõrgema taseme demineerija juhendamisele tagab koerale igapäevase vajaliku liikumise, söötmise ja hoolduse; 2) õpetab välja ja treenib koera vastavalt kõrgema tasemega koerajuhi juhendamisele; 3) täidab sündmuskohal demineerimisjuhi korraldusi; kasutab individuaalseid kaitsevahendeid (killuvest, kiiver jm) vastavalt kehtivatele seadustele.	
Teadmised: 1) koerte koolitamise alused, instinktid, arenguetapid, meeled, õppimisprotsessid; 2) lõhkeainete ja lõhnamolekulide levik.	
Hindamismeetod (id): praktiline töö, test.	
B.2.7 Pommikoera kasutamine EOD3	EstQF Level 5
Tegevusnäitajad: 1) tagab koerale igapäevase vajaliku liikumise, söötmise ja hoolduse; jälgib koera tervislikku seisundit ja teavitab kõrgema taseme demineerijat veterinaarprotseduuride tegemise vajadusest; 2) õpetab koera välja ja treenib teda vastavalt kõrgema tasemega koerajuhi juhendamisele; korraldab koerale individuaalseid treeninguid vastavalt koolitusplaanile; juhendab teisi koerajuhte koerte treenimisel; 3) kasutab vastava väljaõppega koera lõhkeaine tuvastamisel; koordineerib pommikoerte kasutamist sündmuskohal; täidab sündmuskohal demineerimistööde juhi korraldusi; kasutab individuaalseid kaitsevahendeid (killuvest, kiiver jm) vastavalt kehtivatele seadustele; vajaduse korral täidab sündmuskohal demineerimistööde juhi ülesandeid; teeb ettepanekuid vajalike koolituste korraldamiseks.	
Teadmised: 1) koerte koolitamise alused, instinktid, arenguetapid, meeled, õppimisprotsessid; 2) lõhkeainete ja lõhnamolekulide levik;	

- 3) pommikoerte kasutamise võimalused ja otstarve pommiintsidentidele reageerimisel;
4) pommiülikonna kasutamine koera koolitusel ja väljakutsetel.

Hindamismeetod (id): praktiline töö, test.

B.2.8 Pommikoera kasutamise instruktor

EstQF Level 6

Tegevusnäitajad:

- 1) tagab koerale igapäevase vajaliku liikumise, söötmise ja hoolduse; jälgib pommikoerte tervislikku seisundit ja koordineerib veterinaarprotseduuride tegemist; valib tööks sobilikud pommikoerad; korraldab pommikoerte varustamist vajaliku varustuse ja toiduga; hoiab end kursis koerte kasvatamise, hooldamise ja pidamise uuendustega ning juurutab neid teiste koerajuhtide seas;
- 2) vastavalt kehtivatele seadustele planeerib ja korraldab koerajuhtide koolitusi ning koerte treeninguid, koostab uusi või täiendab vanu õppematerjale; organiseerib koerte atesteerimist vastavalt demineerimiskeskuse aastaplaanile; hoiab end kursis eriala uute trendide ja meetodikatega ning rakendab neid koolituste korraldamisel; vajaduse korral täidab pommikoera treenimisel ja koolitamisel teiste tasemete demineerijate tööülesandeid;
- 3) täidab vajaduse korral sündmuskohal demineerimistöde juhi ülesandeid; kasutab individuaalseid kaitsevahendeid (killuvest, kiiver jm) vastavalt kehtivale seadusandlusele; kasutab vastava väljaõppega koera lõhkeaine tuvastamisel; koordineerib pommikoerte kasutamist sündmuskohal; analüüsib toimunud väljakutsete täitmist ja arvestab selle tulemusi koolitusplaanide tegemisel; osaleb pommikoerte kasutamise strateegiate ja taktikate väljatöötamisel vastavalt väljakutsete iseloomule.

Teadmised:

- 1) koerte koolitamise alused, instinktid, arenguetaapid, meeled, õppimisprotsessid;
- 2) lõhkeainete ja lõhnamolekulide levik;
- 3) pommikoerte kasutamise võimalused ja otstarve pommiintsidentidele reageerimisel;
- 4) pommiülikonna kasutamine koera koolitusel ja väljakutsetel.

Hindamismeetod (id): praktiline töö, test.

RECURRING COMPETENCES

B.2.9 Demineerija EOD2, tase 4 kutset läbiv kompetents

EstQF Level 4

Tegevusnäitajad:

- 1) vastavalt kehtivatele seadustele transpordib lõhkematerjali ja tagab lõhkematerjali puutumatus sündmus- ja/või hävituskohal; abistab kõrgema tasemega demineerijat lõhkematerjali kasutamisel plahvatuse tõkestamiseks, lahingumoonna hävitamisel, päästetööl ohtliku aine leviku tõkestamisel ning demineerimisõppe korraldamisel; kontrollib lõhkematerjali enne kasutamist; kasutab isikukaitsevahendeid vastavalt demineerimistöde juhi korraldusele;
- 2) annab kannatanu(te)le elupäästvat esmaabi vastavalt esmaabi andmise nõuetele;
- 3) teeb alarmsõitu, arvestades kehtivat seadust ja demineerimistöde eripära;
- 4) osaleb sündmusjärgsel analüüsil, kus väljendab sündmusega seotud emotsioone, sõnastab ja väljendab oma arusaama sündmusest, sõnastab oma tegevuse põhimõtte ja seostab neid toimunuga, teeb ettepanekuid muudatusteks enda või meeskonna edaspidises tegevuses, teeb ettepanekuid saadud kogemuste edaspidiseks rakendamiseks;
- 5) kasutab oma töös arvutit tasemetel: AO1 – Infotehnoloogia põhimõisted ja infoühiskond, AO2 – Arvuti kasutamine ja failihaldus, AO3 – Tekstitötlus, AO5 – Andmebaasid, AO7 – Informatsioon ja kommunikatsioon (vt lisa 2 „Arvuti kasutamise oskuse kriteeriumid“);
- 6) kasutab oma töös eesti keelt tasemel B2 ning ühte võõrkeelt (soovitavalt inglise keelt) tasemel A2 (vt lisa 3 „Keeleoskuse hindamise skaala“).

Hindamismeetod (id):

Läbivaid kompetentse hinnatakse integreeritult kõigi teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.

Part C GENERAL INFORMATION AND ANNEXES

C.1 Information concerning compilation and certification of occupational qualification standard and reference to classification of occupations	
1. ID of occupational qualification standard in register of occupational qualifications	18-03092012-02/1k
2. Occupational qualification standard compiled by:	Ando Piirsoo, Päästeameti demineerimiskeskus Arno Pugonen, Päästeameti demineerimiskeskus Margus Möldri, Sisekaitseakadeemia Reelika Ein, Päästeamet
3. Occupational qualification standard approved by:	Justice and Internal Security
4. No. of decision of Sectoral Council	7
5. Date of decision of Sectoral Council	03.09.2012
6. Occupational qualification standard valid until	31.08.2017
7. Occupational qualification standard version no.	1
8. Reference to International Standard Classification of Occupations (ISCO 08)	5411 Firefighters
9. Reference to European Qualifications Framework (EQF)	4
C.2 Occupational title in foreign language	
English:	EOD2 technician, level 4
C.3 Annexes	
Lisa 1 Töösad ja tööülesanded	
Lisa 2 Arvuti kasutamise oskused	
Lisa 3 Keelte oskustasemete kirjeldused	